

DOLINA (80) *sb f*

o oraz a jasne.

sg *N* dolina (8). ◇ *G* doliny (14). ◇ *D* Dolinie (2). ◇ *A* dolinę (9). ◇ *I* doliną (4). ◇ *L* dolinie (29).
◇ *pl N* doliny (3). ◇ *G* dolin (3). ◇ *A* doliny (1). ◇ *L* dolinach (7); -ach (4), -ách (1), -(a)ch (2); -
ach *BielKron, Strum*; -ach : -ách *BibRadz* (2:1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Wgłębienie terenu między górami, kotlina, wąwóz; nizina; valles, vallis *Calep, Cn; concavae positionis campus, vallicula, convallis Cn* (66) : Ieft też drugi pokrzyk kthory rofcie na dolinach *FalZioł I 87c, I 35c*; A przethoż wyflawiaycie Páná ná dolinách [*in vallibus glorificate Dominum*] *BibRadz Is 24/15*; Otworzę rzeki ná mieyfćách wyfokich/ á zdroie w pośrodku dolin [*et in medio camporum fontes*] *BibRadz Is 41/18*; iż [*Pan Bóg*] ma vniżyć káżdą wyfoką gorę/ y fkały wiecznie trwájące/ y doliny nápełnić [*et covalles repleri*] *BibRadz Bar 5/7, 1.Reg 6/13, 31/7, I 173v, 1.Par 4/39, 27/29* (14); [*Skanderbeg*] záładziwzy lud w tháiemnym mieyfću w dolinách pod gorą/ [...] przypárł ie w ciálne káthy *BielKron 251 v*; iefli piefzy lud małz przeciw nieprzyiaćielowi iezdnemu/ ftáwiay w mieyfćách nierownych/ gdzieby były błotá/ doliny/ chrofty. *BielSpr 15v, 36v*; tedy go wprowadzę do ziemie do ktorey idzie [...] y Amáleká y Kánááná miefzkaiącego po dolinie [*in profundo; Vulg: in vallibus*]. *BudBib Num 14/24* [25]; iáko bydlę w dolinę z ftępuiące [*Veluti animal per vallem descendens*]/ duch Iehowy prowadził iy/ ták wiodłes lud fwoy *BudBib Is 63/14, 1.Reg 31/7, 1.Par 4/39, Is 40/4, Ier 2/23, Mich 1/4, Judith 13/12*; zbożem obfituią Nífkie doliny *KochPs 93; KlonŻal E3v; Calep 1101a; Gehenná* słowo Zydowfkie znáczy piekło/ ábo męki wieczne potępionych: Przeto/ iż przy Ierufalem bylá doliná názwána tym imieniem/ kędy Zydowie dziatki fwe bálwánom ofiárując palili. *WujNT 22, Luc 3/5*.

Wyrażenie: »źrzedlna dolina« (1): Płáczą cię też Naiádes zdroiowe boginie/ Pod wieloftoczną Idą/ przy źrzedlney dolinie. *KlonŻal B*.

Szeregi: »dolina i gora« (2): Bo Iehowa Bog twoy wiedzie cię do ziemie dobrej/ do ziemie (wktorey) potoki/ wody/ zrzodlá/ y przeduchy wychodzące zdolin y zgor. (*marg*) Włáfnie/ z doliny y z gory. (–) [*in valle et in monte (marg) per valles et per montes* (–); *Vulg: in cuius campis et montibus erumpunt fluviorum abyssi*] *BudBib Deut 8/7*.

»dolina albo żłobina« (1): O Stáwiéch/ kthóre fą nie ná ciekałych Wodách/ thylko ná Dolinách álbo ná Ziobinách [!] do których fye tylko ieno Dźdźównicá ściąga. *Strum Nv*.

Zestawienia w funkcji n-loc:

a. Z imieniem własnym osobowym nieodmiennym albo z przymiotnikiem utworzonym od takiego imienia (12) : á położyli fię z woymkiem po práwey ftronie Aroer/ ktore ieft w pořzrod doliny Gád y y Iázer [*quae in medio torrentis Ghad; Vulg: quae est in valle Gad*]. *BibRadz 2.Reg 24/5, Ios 19/14, 27, Iudic 6/33, Ier 32/35*; Y będzie dnia onego że złamię łuk Izraélow w dolinie Izrehelfkiey [*in valle Izrehel*]. *BudBib Os 1/5, 4.Reg 23/10, 2.Par 33/6, Ier 32/35, Ioel 3/2*.

»dolina Jozafat« (2): á niech wnidą narodowie w dolinie Iozáfáth [*ad vallem Iehosaphat*]/ ábowiem tám záfiędę na fąd wżytkich okolicznych narodow. *BibRadz Ioel 3/12, I 461 marg*.

b. Z imieniem własnym miejscowym nieodmiennym lub w G sg (3) : Stoy Słońce w Gábáon/ á Mieliąc w dolinie Aiálon [*in valle Aialon*]. *BibRadz Ios 10/12, Iudith 4/3*; y vkazał mu Iehowá [...] Y południe y rowninę/ dolinę Ierychá miáftá palmowego afz do Coará [*et planiciem vallis (marg) campestem (-) Ierecho*]. *BudBib Deut 34/3*.

c. Z rzeczownikiem pospolitym osobowym w G sg albo z przymiotnikiem utworzonym od takiego rzeczownika (2) : Tedy Krol Sodomy záfzedł mu ná drogę potym/ gdy fię wrócał poráziwfy Chodorláhomorá/ [...] ná dolinie Sáwe/ którą zowá doliną Krolewfką [*ipsa vallis regis*]. *BibRadz Gen 14/17*; a Sáráialzowi vrodził fię Ioáb óciec Doliny rzemieśnikow [*Et Seraiah genuit Ioab patrem vallis artificum*] *BibRadz 1.Par 4/14*.

d. Z rzeczownikiem pospolitym nieosobowym w G sg (ewent. z wyrazem pospolitym obcym nieodmiennym) albo z przymiotnikiem utworzonym od takiego rzeczownika (13) :

α. Topograficzne (7) : gdy fię Ioáb wrociwfy poráził Edomczykow dwánaście tyfięcy w dolinie Solney [*in valle Salis*]. *BibRadz Ps 59/2, Gen 14/17, 2.Reg 8/13, Ioel 3/18*; Położyli fie w dolinie modrzewiu [*in valle Elah Pol Ant 1.Reg 17/2*]. *BielKron 65v; BudBib 2.Par 25/11*; Gethfemani, po náfzemu, doliną tłustości. *WujNT 111 marg*.

β. Pamiątkowe (6) : że będę dzielił Sychem/ á rozmierzę dolinę Sokot [*et vallem Succoth metiar*]. *BibRadz Ps 59/8*; ábowiem dzień Pánki iest bliſki w dolinie vpádu [*in valle concisionis*]. *BibRadz Ioel 3/14 [2 r.]*; y obrzezał fyny Izráelowe w dolinie napłetakow [*in Colle praeputiorum*]. *BudBib Ios 5/3*; A czwartego dnia zebráli fię w dolinie Berafze [*in valle Berachah (marg) benedictione (-)*]/ (*marg*) Berácháh tłumáczy fię błogosłáwienieftwo. (-) bo tám błogosłáwili Iehowę/ dla tego mieyfcu onemu dáli imię doliná Beráchá aż do te^{go} czáfu. *BudBib 2.Par 20/26*.

2. *n-loc* (14) : Wdolynye od thalyegy 15 gr *MetrKor 57/115v*; thy są mytha na drodze poczawschy od doliny *MetrKor 59/271*; Drugii Goszcziniecz Prasolnii do Lvczka kthorii idzie na Olesko od Dolini *MetrKor 59/273, 46/114v [3 r.]*, *57/115v, 117, 118, 59/271 [2 r.] (14)*.

Synonimy: 1. *padół, podgorze, żłobina*.

Cf **DOLIZNA, DOŁ, [DOŁOWINA]**